

Zagreb, 29. travnja 2024. godine

Izveštaj o medijskim slobodama mreže Liberties za 2024. godinu

Ključni izazovi u području medijskih sloboda u Hrvatskoj su visoka koncentracija vlasništva nad medijima, rastuća zabrinutost zbog utjecaja vlade na javne medijske servise te zloupotreba sudskih tužbi (SLAPP) protiv novinara

Medijske slobode dodatno su narušene u 2023. godini u cijeloj Europskoj uniji

Medijske slobode su i dalje opasno blizu prijelomne točke u mnogim državama članicama Europske unije, a u nekim državama članicama ih treba gotovo u potpunosti oživjeti, zaključuje [izveštaj o medijskim slobodama mreže Liberties za 2024. godinu](#).

U Hrvatskoj su u 2023. godini ključni problemi bili sve veći broj fizičkih napada na novinare uz brojne prijetnje i zastrašivanja, zloupotreba pravnih tužbi poznatih kao strateške tužbe protiv javnog sudjelovanja (SLAPP), koje su često korištene protiv novinara, visoka koncentracija vlasništva nad medijima i rastuća zabrinutost zbog utjecaja vlade na javne medijske servise. Osim toga, organizacije civilnog društva prijavile su pokušaje cenzuriranja novinara ili drugih načina ograničavanja slobode izražavanja.

Na temelju nalaza više od dvadesetak organizacija za građanske slobode iz Europske unije, izvještaj ukazuje kako su glavni trendovi zabilježeni u prošlogodišnjem izvještaju nastavljeni i u 2023. godini, godini kada je medijsko okruženje oblikovano ne samo novim zakonodavstvom (Direktiva sprečavanju zloupotrebe pravnih tužbi - anti-SLAPP direktiva, Zakon o digitalnim uslugama, europski Zakon o slobodi medija), već i izborima (Poljska, Nizozemska, Slovačka) i regionalnim sukobima (Rusija-Ukrajina, Bliski istok). Unija za građanske slobode - mreža Liberties sa sjedištem u Berlinu koordinirala je izradu izvještaja, a Centar za mirne studije iz Hrvatske je dao svoj doprinos.

Ključni nalazi izvještaja su:

- Novinari diljem Europske unije se i dalje suočavaju sa zastrašivanjem, nadzorom, napadima i pritvaranjima. Zloupotreba sudskih tužbi poznatih kao strateške tužbe protiv javnog sudjelovanja (SLAPP) često se koriste protiv novinara u Hrvatskoj, Grčkoj, Italiji, Nizozemskoj i Švedskoj.
- Upotreba špijunskih softvera poput Pegasusa i Predatora i dalje predstavljaju veliki problem u EU. Tijekom 2023. godine novinari u Njemačkoj, Grčkoj, Nizozemskoj i Poljskoj bili su mete nadzora putem špijunskog softvera. Također, prošlogodišnji izvještaj odbora Europskog parlamenta otkrio je kako je nacionalna sigurnost korištena kao izgovor za korištenje softvera za nadzor nad novinarima u nekoliko država članica EU, uključujući Grčku, Mađarsku i Poljsku.
- Novinari koji su kritični prema svojim vladama često znaju biti isključeni s konferencija za tisak ili drugih službenih događaja, ili im je uskraćen pristup dokumentima koji bi im trebali biti dostupni (Njemačka, Mađarska, Litva i Nizozemska).

Sara Kekuš, programska direktorica Centra za mirovne studije navodi:

“Snažna demokracija ovisi o slobodnim i raznolikim medijima. Nije slučajnost da u zemljama u kojima slabi vladavina prava slabi i sloboda medija. Ovaj izvještaj donosi pregled prijetnji medijskim slobodama i pluralizmu u Europskoj uniji, naglašavajući neizvjesno stanje u mnogim državama članicama. U izvještaju se ističe važnost

europskog Zakona o slobodi medija za očuvanje budućnosti medijskih sloboda u Europi te se donose preporuke za podršku u zagovaranju sveobuhvatne primjene.”

Eva Simon, zagovaračica pri mreži organizacija Civil Liberties Union for Europe (Liberties) navodi: “Očigledno je kako je sloboda medija u stalnom padu diljem Europske unije, a kao rezultat namjernog nanošenja štete ili zanemarivanja kojeg provode nacionalne vlade. Provedba nedavno usvojenog europskog Zakona o slobodi medija, zajedno s Direktivom protiv SLAPP tužbi i Zakonom o digitalnim uslugama stoga bi mogli biti ključni za slobodno i pluralno medijsko okruženje u Europi. Sloboda medija i demokracija su usko povezane i idu ruku pod ruku.”

Izveštaj o medijskim slobodama mreže Liberties za 2024. godinu je dostupan na [ovoj poveznici](#).

Kontakt:

Karla Kostadinovski, voditeljica odnosa s javnošću

Centar za mirovne studije

Email: karla.kostadinovski@cms.hr

Telefon: 091 2400 185